

Ds J. Zuurmond

28 april 2013 – 5^e zondag van Pasen – de angst overstegen

Deuteronomium 6, 1 – 9

1 Korintiërs 15, 29 – 34

Johannes 13, 31 - 35

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

Zeven weken lang gaat het over 'Opstanding'. Waar zou het anders over moeten gaan, in de Paastijd, zo zou je zeggen. Maar toch, omdat we zeven weken lang heel trouw het Opstandingshoofdstuk uit Paulus' brief van de Korintiërs lezen dwingen we onszelf om deze Paastijd echt bij de les te blijven. Er is geen ontsnappen aan.

Gaandeweg ontdekken we dat Paulus ook binnen het denken over Opstanding allerlei ontsnappingsroutes afsluit. Zo geloofden de oude Korintiërs namelijk zeker wel in Opstanding, alleen voor hen was dat een heel geestelijk gebeuren. Met ons lichaam heeft Opstanding volgens hen niets te maken. En daartegen kwam Paulus in verzet. Als Opstanding niets met onze lichamelijkeheid te maken heeft, dan laat je de Schepping in de steek. Dan is dat verraad aan de Schepping.

Vorige week ging het over de omgekeerde vluchtroute. Juist een vlucht al te zeer naar het hier-en-nu. Je leeft tenslotte maar één keer, you only live once, er is maar één werkelijkheid. Jawel, zo klonk toen. Jawel, dat is goed, die concentratie op dit leven, hier-en-nu, maar leidt dat dan weer niet tot overspanning van het heden? Leidt dat niet tot al te trotse gelovigen, die denken dat ze er al zijn. Kijk ons eens goed zijn hier als kerk, als gemeente, met onze missie, met onze openheid, met ons Citypastoraat, ons inloophuis, onze vespers, onze koffie na de dienst en ons vaak toch echt niet zo slechte omzien naar elkaar. Wat zou een mens nog beter wensen.... Religieuze arrivés. Maar... zo reageert Paulus... dan ontken je de geschiedenis. Dan ontken je Gods geschiedenis. En voorwaar, er staat van Godswege nog wat uit. Voor mensen van hier-en-nu, voor mensen als jij en ik... Niets minder dan Opstanding.

Zo klonk het vorige week.

Vandaag gaat het weer over een andere vlucht. De vlucht in de passiviteit of de zinloosheid. Wanneer de doden toch niet worden opgewekt, laten we dan eten en drinken, want morgen sterven we... De consumptiemaatschappij als hoogste vorm van beschaving, als ultieme droom, als uiteindelijke bestemming van de mens. Eten, drinken, en 's avonds heerlijk achterover in de luie stoel vermaakt worden door de televisie. Het curieuze is dat die passieve maatschappij tegelijk zo om kan slaan in een gewelddadige maatschappij. Het verworven Koninkrijk mag, als het bedreigd wordt, met alle middelen worden verdedigd. De angst voor de dood is misschien wel nergens zo groot als in een maatschappij die consumptie als grootste waarde, ja in feite als enige waarde beschouwt.

Het curieuze is dat Paulus vertrouwen in de Opstanding hem juist uit die luie stoel jaagt. De Opstanding geeft voor Paulus juist zin aan zijn leven. Ongekende zin, door alles heen. Een zin en een richting. De Opstanding betekent een voor Paulus een opdracht. Het gaat in het leven om meer dan eten, drinken en televisiekijken. Er is werk aan de winkel. En tegelijk is in het vertrouwen in de Opstanding alle angst waarmee die opdracht gepaard zou kunnen gaan overwonnen. Dat Paulus 'op leven en dood' heeft gevochten is waarschijnlijk beedspraak, maar daarom niet minder serieus gemeend. Paulus had als geen ander weet van dreiging... 'elke dag opnieuw sterf ik, broeders en zusters'... maar zonder enige angst. In de Opstanding zijn alle gevaren overwonnen... en zo brengt het vertrouwen in de Opstanding in Paulus een volkomen ontspanning. Ontspanning van waaruit het werk gedaan kan worden dat het geloof van mensen vraagt.

Goede mensen, wat kan je hier anno nu nog mee? Ergens wordt ik geraakt door die diepe ontspanning die hier hoorbaar wordt in de woorden van de apostel. En ergens heb ik het gevoel dat misschien wel juist die ontspanning een heel kostbare waarde voor onze tijd zou kunnen zijn.

Ontspanning betekent allereerst dat wij heel veel niet hoeven doen. Niet alleen omdat wij dat niet kunnen doen. Maar vooral omdat we er op vertrouwen dat God het zal doen. We hoeven het niet te doen. Wij hoeven de wereldvrede niet te brengen. Wij hoeven het wereldvoedselvraagstuk niet op te lossen. Wij hoeven het Koninkrijk op aarde niet te stichten, laat staan het redden. Sterker nog, het is gevaarlijk als wij onszelf dat soort al te grote doelen zouden gaan stellen. Als het om zulke grote doelen gaat is de drempel tot het gebruik

van geweld minimaal. Immers, het doel heiligt de middelen. Als de doelen te groot zijn, te mooi, te verheven, te vroom... dan ligt terrorisme op de loer. Of dat nu individueel terrorisme is of in mooie woorden verhuuld staatsterrorismen. Wij zijn natuurlijk beschaafde mensen... maar de leden indertijd van de Rote Armee Fraktion kwamen ook voort uit heel beschaafde milieus. Ook heel beschaafde mensen kunnen heel boos worden om het eindeloze onrecht in deze wereld.

Na de aanslagen van 11 september waren ongeveer de eerste woorden die president Bush na verloop van enige tijd sprak: wij zijn in oorlog. Hoe anders zou de wereldgeschiedenis verlopen zijn als de president van het machtigste land van de wereld zijn woorden toen anders zou hebben gekozen, als hij had gekozen voor woorden die ergens uit waren op verbinding, op leven, op vrede. Met dat 'wij zijn in oorlog' werd de route voor het vervolg gekozen. Het was de weg van de angst, van de dood. Wie wordt aangevallen mag zich verdedigen. Met alle geweld. Zonder verder veel oog te hoeven hebben voor de consequenties. In plaats van voor de-escalatie koos het machtigste land van de wereld voor escalatie. Voor nog meer geweld. In plaats van dat gezocht werd naar wegen van ontspanning werd de spanning opgevoerd. Met alle gevolgen van dien, tot op de dag van vandaag.

Ook ikzelf kan zo maar kiezen voor geweld. Om het eindeloze onrecht misschien mijzelf wordt aangedaan, is aangedaan. En toch..., houd in je reactie maat, zo roept het woord van de Opstanding mij toe. Je bent maar mens, en jij hoeft Gods werk, Gods strijd, Gods wraak, niet te doen. Blijf ontspannen, in alles, door alles heen.

Aan de andere kant betekent diezelfde ontspanning dat we eindeloos veel kunnen doen. Immers het grote doel van onze kleine daden is in goede handen. In handen van God zelf. Het wereldvoedselvraagstuk zal ik niet oplossen... maar er zijn naasten genoeg die ik de helpende hand kan bieden. De politieke en economische keuzeruimte van een land als Nederland is maar bescheiden, maar we kunnen wel getuigen van een politiek die zoekt naar leven. Op bescheiden mensenschaal is heel veel goeds te doen. En laat niemand denken dat het niet bijdraagt. Want juist in die kleine daden kunnen mensen getuigen van een diep vertrouwen. Getuigen van goede toekomst die onontkoombaar begonnen is. In ons kleine houden van de geboden (deu 6), in ons kleine doen van liefde (Joh 13), mogen wij getuigen van Opstanding die waar zal worden, en die waar geworden is in Christus.

Soms kom je mensen tegen die iets van deze ontspanning, van deze eindeloze levensvrijheid uitstralen. Mensen die in hun keuzes de angst overstegen zijn. Mensen die heel goed weten wat er in de wereld gebeurt. Die heel verdrietig kunnen zijn door het vele onrecht, het vele geweld dat ze om hen heen zien. Maar hun verdriet slaat niet om in frustratie. Mensen die in vergaderingen precies de goede toon weten te vinden, precies het goede woord weten te spreken – dat de situatie precies benoemt, en dat tegelijk niet polariseert, maar veeleer een band schept tussen de deelnemers, tussen de verschillende groepen. Mensen die het waarnemen als er in de straat iets aan de hand is, die dan niet bang zijn, maar er gewoon op af gaan. Om vervolgens met hun openheid en eerlijkheid vooroordelen en misverstanden te doorbreken. Zo scheppen ze, heel klein, heel bescheiden, niets minder dan leven. Leven, sterker dan alle dood.

In onze voorbeden zullen wij straks bidden voor twee ontvoerde aartsbisschoppen van Aleppo, Syrië. De Syrisch Orthodoxe bisschop Mar Gregorius Hanna Ibrahim, en zijn Grieks Orthodoxe collega Poulos Yazigi. Beide bisschoppen staan bekend om hun inzet voor de interreligieuze dialoog tussen christenen, moslims en andere geloofsgemeenschappen, en voor het vreedzaam kunnen samenleven van de verschillende bevolkingsgroepen in Syrië. Bruggenbouwers, die zich niet laten leiden door angst – zelfs niet in Syrië – maar die juist daar in levende lijve blijven getuigen van Opstanding.

Laat het zo zijn.

Amen